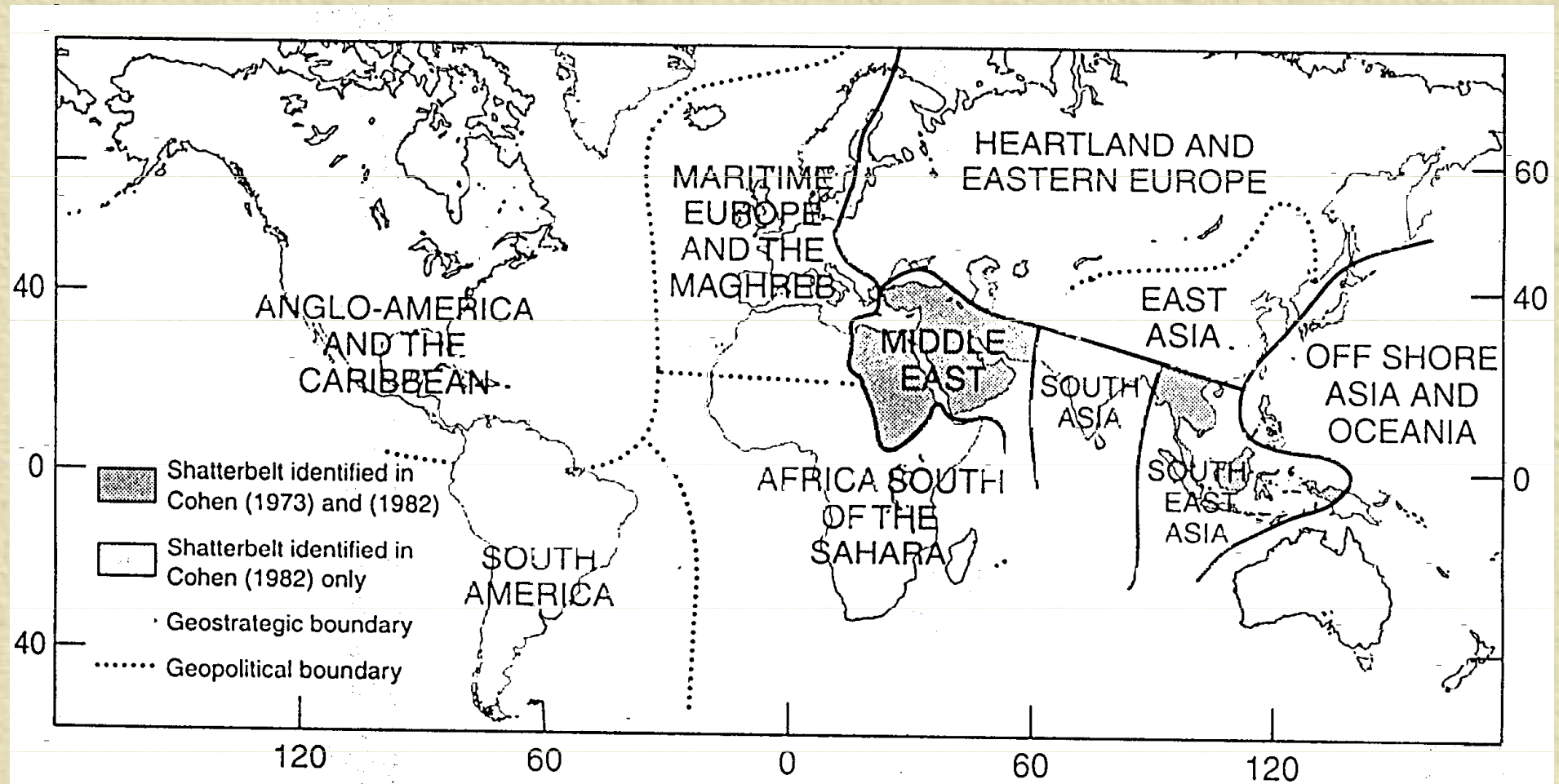

Politická geografie: vývoj disciplíny

Studium politických konfliktů na třech řádovostních úrovních:

- ◆ globální
- ◆ na úrovni státu
- ◆ lokální (substátní)

Friedrich Ratzel: *Politische Geographie* (1897)

Stát je „*živoucí organismus, který se šíří po určité části zemského povrchu*“

Lebensraum: geografické území, v němž se tento organismus vyvíjí

- ◆ přírodní determinismus

Halford Mackinder:

The Geographical Pivot of History (1904)

- ◆ heartland theory

Versailles 1919: vrcholné období tradiční
politické geografie

„objektivní věda“

Halford Mackinder, Isaiah Bowman, Jovan
Cvijič...

**Karl Haushofer (1921-1939): Zeitschrift für
Geopolitik**

Po roce 1945: ústup od studia globálních otázek

- diskreditace („geopolitik“, koloniální geografie)
- studená válka

Studium prostorových aspektů státu:

- *developmentalismus* (územní vývoj státu)
- *funkcionalismus* (integrace/dezintegrace)

Jean Gottman, Stephen Jones, Richard Hartshorne

Kvantitativní revoluce v geografii

50. – 60. léta 20. století

Politickou geografii minula

William Bunge: „zahnívající tišina“

Radikální kritika pozitivismu prostorové vědy

- „rozhněvaní mladí muži“

David Harvey, R.J. Johnston, W. Bunge...

Dvě témata v politické geografii (70. léta)

1) *Lokalizační konflikty ve městech*

Kevin Cox, Julian Wolpert

2) *Geografie voleb*

Politicko-ekonomické přístupy

80. léta

Politické konflikty jsou výsledkem procesů nerovnoměrného rozvoje

Immanuel Wallerstein: *world system theory*

Peter J. Taylor: integrace studia na třech řádovostních úrovních

sféra reality (globální)

sféra ideologie (státní)

sféra každodenní zkušenosti (lokální)

90. léta

- ✦ odklon od velkých teorií, důraz na kontext
  - ◆ postmodernismus, postkolonialismus
- ✦ integrace geografických konceptů místa, prostoru a krajiny do sociální teorie
  - ◆ stírání tradičních hranic mezi disciplínami (sociologie, politologie, kulturní antropologie, etnologie, geografie...)
- ✦ návrat globálních otázek do centra pozornosti
  - ◆ globalizace a její důsledky jako předmět studia
  - ◆ globální hospodářská soutěž vede ke zpochybnění role státu (tradičního předmětu studia disciplíny)
  - ◆ „geohistorická perspektiva“

Dnes, v post-kolumbovské době, opět žijeme v uzavřeném politickém systému, a není pochyb o tom, že jej tvoří celý svět. Každý výbuch („explosion“) společenských sil bude mít hluboký dopad i na druhé straně glóbu.

sir Halford Mackinder, 1904